

MUURAHAINEN JA HEINÄSIRKAT

Olli Kangas kirjoitti Yhteiskuntapolitiikka-lehden numerossa 5/2000 heinäsiirkasta ja muuraisista Aisopoksen tunnetun sadun pohjalta: kysymys oli suomalaisten ja australialaisten mielipiteistä oikeudenmukaisista sosiaaliturvaetuksista. Tunnetustihan sadussa opetetaan, miten muuraiset selviytyvät varautumalla ajoissa talveen, kun taas heinäsiirkat kärsivät ansionsa mukaan luullessaan kesän jatkuvan ikuisesti. Mutta postmodernissa maailmassa kaiken voi kääntää päälälleen, jopa sadunkin. Nyt se voisi kuulua seuraavasti:

Topi Työmuurahainen laahusti työpäivän päätteeksi kohti kotikekoaan, kun vastaan tuli neljä heinäsiirkaa. Siinähan olikin koko maailmankuulu kvartetti: Optio-Pekka, Myyntivoitto-Ville, Perijä-Jani ja Sijoittaja-Risto, jotka olivat ponnahtaneet maineeseen Pörssi-Rock-yhtyeenä. He olivat kaikki Topi Työmuurahaisen vanhoja tuttuja, ja olipa Topi tullut heitä joskus autelleeksi talven yli. Nyt heinäsiirkat olivat päässeet siihen elämänpiiriin, jossa ikuinen kesä oli mahdollinen, jos vain jaksoi matkustaa sen perään. – ”Terve Topi, mitäs kuuluu työn raskaan raatajalle?” – ”Mitäs tässä, töitä riittää ja siitä vielä maksetaan”, Topi vastasi ilmeikkääseen tapanensa. Mielessä kävi ajatus, että kuului oikeastaan aika hyvää, kun lamavuosisistakin oli selvinnyt vain muutamalla työttö-

myyskuukaudella ja nyt oli niin vakainen työpaikka kuin vain nykyään voi olla. – ”Vai maksetaan, ja tietysti hyvin?” kyselivät heinäsiirkat. – ”No, toimeen on tultu, mutta eipä paljon yli jää”, tuumasi Topi. – ”Vai ei jää yli? Hei Topi, ei kai sinusta ole tullut luuseria?” hihkaisivat heinäsiirkat. ”Etkös tiedä, missä maailma menee?” – ”Eikös teidän firmassa ole kannustinjärjestelmää?” kysyi Pekka. – ”No, on kyllä, mutta vain johdolle”, sanoi Topi. – ”No, etkös ole tullut tehneeksi pientä myyntivoittoa busineksessa tai siirtänyt palkkatuloja pääomatulojen puolelle verottajalta turvaan?” kysäisi Ville. – ”Kun ei ole ollut tuota myytävää.” – ”Eivätkös vanhemmasi jättäneet sinulle mukavan pesämunan?” kysyi puolestaan Jani. – ”Kun ei ollut mitään jättää.” – ”No kai sentään omiasi olet sijoittanut?” uteli Risto. – ”Eipä ole ollut mitään sijoittaa täällä kolmannessa tulodesiilissä.” – ”Ohhoh! Sittenhän et voi edes verotustasi suunnitella!” pääsi heinäsiirkoilta, mutta he eivät olleet ihan varmoja, kumpi oli enemmän, oktaavi vai desiili. – ”No, niinhän se maailma heittelee”, he huudahtivat lähtiäisiksi ja jatkoivat matkaa sirittäen joklassa hittiään:

Yritä-yritä/
kannustu-kannustu/
voita-ja-voita/
sijoita-ja-sijoita/
peri-peri-peri!

”Siinäpä vasta elämälle imperatiivia”, tuumi Topi ja jäi katselemaan perään. Ja Topin mieleen nousi kysymys vailla vastausta: Miksi tahtoo käydä niin, että ne, joilla on tuuria, katsotaan tuurinsa ansainneiksi, kun taas ne, joilla on vähemmän tuuria, katsotaan itse vikapäiksi huonotuu-risuuteensa? Kyllähän heinäsiirkojen mammonasta olisi voinut riittää vähän jatketta tupopenneihin. Mutta millä keinoin ja millä perusteilla tuota hyvinvointia voisi yläpäästä tasata?

Tuo kysymys tarjoaisi jatkoa Olli Kankaan artikkelille: miten eri maissa suhtaudutaan hyperrikastumisen mahdollisuuksiin ja mitä ajatellaan rikkaiden moraalista velvollisuudesta luopua osasta vauraudestaan osattomampien hyväksi? Millä keinoilla tasausta voitaisiin harjoittaa? Mihin verotuksen katto voitaisiin asettaa? Millä perusteella palkkatulojen verotuksen pitäisi olla samanlainen tai erilainen kuin pääomatulojen verotuksen? Käytännön keinot voivat olla vähissä; siihen viittaa Stakesin ylijohtaja Hannu Uusitalo haastattelussa, jossa oli kysymys tuleroista ja niihin vaikuttamisesta (HS 12.11.2000). Uusitalon mukaan pääomatuloihin ei sopimuksin voi puuttua, vaikka pääomatulojen muutokset väentäisivät tulonjakoa miten.

JUSSI SIMPURA